

**Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
5. ročník, školský rok 2012/13
Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)**

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Koncom 18. storočia vyšli tri trocha idealizované knihy o dejinách Slovákov. Vytvorte správne dvojice z diel a ich autorov. V akom jazyku boli všetky tri knihy vydané?

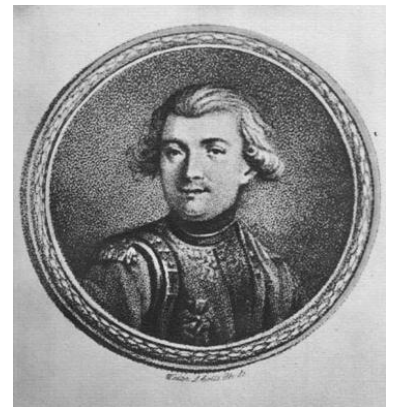
a) Dejiny slovenského národa. O kráľovstve a kráľoch Slovákov	1) Juraj Fándly
b) Najstaršia poloha Veľkej Moravy a prvý útok a vpád Maďarov na ňu	2) Juraj Papánek
c) Stručné dejiny slovenského národa	3) Juraj Sklenár

2.* V nasledujúcom texte nájdite a opravte štyri chyby. Zvýraznené slová sú správne a nie je možné ich meniť.

*V roku **1786** sa v Banskej Štiavnici a Turčianskych Tepliciach konal druhý **medzinárodný vedecký kongres** v Európe. Jeho organizátorom bol významný vedec Ignác Burn, ktorý prítomným odborníkov predstavil novú metódu amalgamácie. Výsledkom kongresu bolo aj založenie medzinárodnej vedeckej spoločnosti - Spoločnosti prírodných náuk.*

3.* Uhorský šľachtic sa stal známym po celej Európe vďaka opisu svojich ciest, keď prešiel Poľsko, Kamčatku, Macao až do Francúzska.

- a) Ako sa tento šľachtic volal?
- b) Aký šľachtický titul nosil v Uhorsku?
- c) Z ktorého mesta pochádzal?

4.* Prvú slovenskú pedagogickú príručku vydal v roku 1786 evanjelický kňaz z Hornej Mičinej Daniel Lehocký. Okrem iného v nej zdôrazňoval, že vyučovanie bude pre deti pestré a zaujímavé keď učiteľ bude „...*pěkne příklady rozpravěti, a na druhý den jejich opakování od nich žádati...*“. Ako sa volala táto príručka?

- a) Kniha o moudrém a křesťanském vychovávaní dítek
- b) Emil aneb o výchově dítek
- c) Paedagogika aneb kterak dítky vychovávat

5.* V období rokov 1780 až 1850 vládlo v Rakúskej monarchii päť panovníkov. Ich mená priradíte k rokom, v ktorých vládli. Ktorí z nich niesli titul rakúskeho cisára?

a) František Jozef I.	1) 1792 - 1835
b) Jozef II.	2) 1790 - 1792
c) Ferdinand I.	3) 1848 - 1916
d) Leopold II.	4) 1765 - 1790
e) František I.	5) 1835 - 1848

6.* S ktorým revolučným hnutím sa spája Spoločnosť reformátorov a Spoločnosť slobody a rovnosti?

7.* V roku 1801 vznikol v Bratislave nový ústav, ktorého cieľom bolo zdokonaľovať ovládanie materinského jazyka u kňazov slovenského pôvodu.

- a) Ako sa tento ústav nazýval?
- b) Uveďte meno jedného z hlavných iniciátorov vzniku tohto ústavu, ktorého meno sa skrýva za iniciálami J. P.
- c) Kňazi ktorej cirkvi sa mali takto zdokonaľovať?

8.* Slovenské národné hnutie v rokoch 1810 - 1848 sa rozvíjalo v podmienkach autoritárskeho režimu, ktorého stelesnením bol vtedajší rakúsky kancelár. Ako sa tento kancelár volal?

9.* Rozsiahla básnická skladba jedného z významných predstaviteľov slovenského národného hnutia vyvolala veľký ohlas v celom slovanskom svete a spájala opisy lásky k žene s láskou k národu a žiaľom nad stratenou vlasťou Slovanov.

*Ai, zde leží zem ta, před okem mým selzy ronícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev.
Stoj noho! posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš,
k obloze, Tatry synu, vnes se, vyvýše pohled.
Neb raději k velikému přichyl tomu tam se dubisku,
jenž vzdoruje zhoubným až dosaváde časům.*

- a) Kto je autorom tejto básnickej skladby?
- b) Ako sa nazýva táto básnická skladba?
- c) Koho myslí autor pod oslovením "Tatry synu"?
- d) Koho/čo opisuje slovom "dubisko"?

10.* Keď Vás začiatkom 19. storočia poslali do tzv. preparandie, mali ste sa stať...

- a) obchodníkom
- b) učiteľom
- c) kňazom

11.* V roku 1842 doručili do Viedne prvý politický dokument slovenského národa adresovaný cisárovi. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Napíšte celý názov tohto dokumentu
- b) K akej cirkvi patrili autori tohto dokumentu?
- c) Jedným z podnetov spísania spomínaného dokumentu bola aj snaha maďarských predstaviteľov vytvoriť jednu cirkevnú organizáciu. O akú organizáciu malo ísť?

12.* V auguste 1847 sa uskutočnilo štvrté zasadnutie spolku Tatrin, ktoré znamenalo významný prelom v slovenskom národnom hnutí. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Kde sa toto zasadnutie uskutočnilo?
- b) Čím bolo toto zasadnutie významné?

13.* Dvaja predstavitelia slovenského národného hnutia začali v marci 1848 v regióne Hont pod vplyvom revolučného hnutia vo Viedni a Pešti hlásať radikálne sociálne požiadavky, čo viedlo až k ozbrojeným akciám roľníkov.

- a) Uveďte mená týchto dvoch osobností
- b) Ako sa pre oboch skončilo táto vzburá?

14.* Vzrastu vysokého, chudého. Tváre podlhovastej, žltá počernastej, ústa veľké. Nosa trochu širokého. Oči čierne. Vlasy celkom čierne. Vek okolo 37 rokov.

Aj týmito slovami opísala vrchnosť jedného z významných predstaviteľov slovenského národného života (na obr.).

- a) Ako sa volal (pomôžte si jeho podobizňou).
- b) V akom type úradného dokumentu bol takto opísaný?
- c) V ktorom roku bol tento dokument vydaný?

15.* V rokoch 1848 a 1849 sa uskutočnili tri výpravy slovenských dobrovoľníckych oddielov. Uvedené udalosti priradiť k správnej výprave.

boj proti maďarským oddielom v Gemeri, Myjava sídlom SNR, spolupráca s ruským vojskom, víťazstvo pri Brezovej, priechod cez Jablunkovský priesmyk, porážka pri Senici, víťazstvo pri Budatíne, výprava na stredné Slovensko, vyhlásenie autonómie Slovenska

16. Po prvej svetovej vojne vzniklo viacero nových štátov. K štátom uvedeným v odpoved'ovom hárku doplňte krajinu či krajiny, ktoré ovládali ich územie (časť územia) pred rokom 1914.

17. Predchodcom dnešnej *Organizácie spojených národov* bola *Spoločnosť národov*, ktorá vznikla po prvej svetovej vojne.

a) Kde mala svoje sídlo? Uveďte štát a mesto.

b) Kto a v ktorom dokumente podnietil založenie tejto organizácie?

18. Medzivojnové Československo sa skladalo zo štyroch územných častí, historických krajín. Vymenujte tieto časti.

19. Ako sa nazývala funkcia najvyššieho štátneho úradníka na Slovensku v roku 1930?

20. Zoradiť uvedené národy a národnosti v medzivojnovom Československu podľa ich počtu od najpočetnejšieho po najmenej početný/ú.

Česi, Slováci, Maďari, Židia, Nemci, Poliaci

21. Roky 1922 a 1933 sú zapísané v dejinách demokratickej Európy čiernym písmom. Vysvetlite prečo.

22. Pôsobil ako veľvyslanec Československa vo Veľkej Británii a Francúzsku, dlhé roky zastával významné funkcie v Spoločnosti národov. Počas druhej svetovej vojny sa zapojil do zahraničného odboja na západe, kde sa však dostal do konfliktu s Edvardom Benešom. Následne odišiel do USA, kde sa stal poradcom dvoch amerických prezidentov pre oblasť strednej Európy. Uveďte meno a priezvisko tohto slovenského diplomata a politika.

23. Tri najvýznamnejšie diktatúry v Európe - Nemecko, Rusko a Taliansko viedli výbojnú zahraničnú politiku a do roku 1940 obsadili hneď niekoľko krajín. Uvedené krajiny prirad'te k správnej diktatúre - štátu, ktorý ich obsadil. Niektoré krajiny sa môžu uviesť aj viackrát, ak je to potrebné.

Čechy a Morava, Poľsko, Rakúsko, Albánsko, Dánsko, Besarábia, Etiópia, Litva

24. V marci 1939 došlo v strednej Európe k tzv. Malej vojne.

a) Medzi ktorými štátmi došlo k tejto vojne?

b) Kto v tejto vojne získal územné zisky?

25. Čím sa počas druhej svetovej vojny preslávilo francúzske mesto Vichy?

26. Slovenská armáda sa počas druhej svetovej vojny zapojila ako spojenec Nemecka do bojov proti dvom štátom, ktoré Nemecko napadlo. Uved'te, o ktoré štáty išlo.

27. Vysvetlite stručne pojem arizácia. Počas akého obdobia k nej dochádzalo na našom území vo veľkom rozsahu?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Marko Mižičko

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2013

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády